

Paraules

L'evidència de la Resurrecció

Número 2
Any I
març-maig del 2001
publicació gratuïta

Edita

Edicions Cristianes Bíbliques
(associació no lucrativa inscrita en la Direcció Gral. de Dret i d'Entitats Jurídiques, Dept. Justícia, Generalitat de Catalunya, Secció 1ª, nº 16.762).

Domicili

Sant Ramon, 7
08440 Cardedeu
Apartat 104
08450 Llinars del Vallès
Apartat 10.053
08080 Barcelona
Telèfon: 938.418.792
correu-electrònic:
ecb-dlcf@geocities.com

Dipòsit legal

B-XXXX-XX

Extracte de la versió catalana.
Anglès, © J.N.D. Anderson;
català, © SEDIN.

EL TESTIMONI ATGE ESCRIT

Quins documents ens donen la història de la Pasqua? Els documents primaris són els testimoniatges escrits de sis testimonis: Mateu, Marc, Lluc, Joan, Pau i Pere, avalats pel testimoniatge de l'església primitiva.

Els relats escrits de la vida de Crist foren registrats en una data extraordinàriament propera als fets. Aquí en tenim tres exemples:

Pau, a la seva carta als Corintis,² dóna una llista detallada de diverses aparicions de la Resurrecció. La seva data està generalment acceptada com dels voltants del 56 d.C. L'apòstol escriu als de Corint mencionant que ell ja els havia donat oralment als seus lectors aquella informació (o sia, el 49 d.C.), i que ell també l'havia «rebut» -se suposa d'aquells que eren apòstols abans que ell.³ Això ens pot portar al 40 d.C., dintre dels deu anys posteriors a la crucifixió.

La Pasqua no és primàriament un consol, sinó un rept. El missatge de la Pasqua és o el fet suprem de la història o bé un frau colossal. En els dies de l'església primitiva sembla que la gent s'adonava d'aquesta antítesi. Per una banda hi havia un petit grup d'homes i dones que van trastornar el món amb la seva apassionada proclamació del miracle que havia transformat llurs vides; per altra banda, hi havia els que denunciaven tota aquesta història com una consumada blasfèmia.

Avui dia aquesta qüestió no és vista tant com de tot o res: la nostra és una edat tolerant, sospitosa de tots els fanatismes. La majoria de la gent noté cap desig d'atacar el missatge de la pasqua; però sols se'l creuen a mitges.

Si no és veritat, si el Crist no ha ressuscitat, llavors el cristianisme és tot ell un frau llançat sobre el món per uns mentiders consumats -o, en el millor dels casos, per uns ximplers enganyats. Pau se n'adonava quan va escriure: «Si Crist no ha estat ressuscitat, llavors la nostra predicació és inútil, i també és inútil la vostra fe. I nosaltres també som trobats falsos testimonis de Déu».¹

Per tant, la qüestió és: ¿És certa o falsa la resurrecció de Jesucrist? Ens és vital per a nosaltres decidir-nos per una resposta a aquesta pregunta. Però, com podem? Com podem esbrinar l'evidència d'un esdeveniment que va succeir fa més de mil nou-cents anys?

Trobar les dades rellevants no és pas tan ardu com podria semblar. Almenys hi ha dos mètodes a disposició: (1) Podem examinar l'evidència històrica i (2) podem aplicar-hi la prova de l'experiència. Hom examina l'evidència històrica per determinar si és coetània, honesta, convincent i susceptible de qualsevol interpretació naturalista. L'experiència és posada a prova verificant l'efecte de les demandes i de la resurrecció del Crist a les nostres pròpies vides i a les vides d'altres. En aquest article ens concerneix primàriament el primer d'aquests mètodes.

Marc al seu evangeli, precedeix el seu relat de les aparicions de la resurrecció amb la història de la tomba buida. Generalment, hom accepta que l'evangeli de Marc representa l'ensenyament de Pere, i que fou escrit a una època molt propera als esdeveniments.

Lluc és el nostre tercer testimoni. El seu evangeli afegeix substancialment al nostre coneixement de la visita a la tomba i de les aparicions posteriors, i dóna el relat més ple de la primera predicació dels apòstols.

Aquests tres documents van ser seleccionats perquè els crítics sense prejudicis no podien excloure aquests relats apostòlics des del punt de vista bé de la paternitat, bé de l'antiguitat de data. Però no hem d'oblidar els relats escrits de Mateu, Joan i Pere, perquè aquests homes també van escriure documents autoritzats.

TEORIES SOBRE LA RESURRECCIÓ

La teoria més radical és deixar de banda tota la història com una invenció deliberada. Però pocs crítics intel·ligents voldran anar tan lluny. Pensem en el nombre de testimonis. Pau ens diu que en el 56 d.C. la majoria d'uns cinc-cents testimonis originals encara eren vius. Hem de recordar que la majoria dels registres primers foren donats, per així dir-ho, amb l'autoritat col·lectiva de l'església inicial. Pensem en el caràcter del testimoni. Ells van donar al món l'ensenyament moral i ètic més gran que mai no ha conegut; i ells van viure conforme a això, com fins i tot els seus opositors es van veure forçats a admetre. Pensem en el canvi formidable que tingueren aquests homes. ¿Es pot concebre, potser, que una mentida deliberada canviés un grup de covards a herois, i que els inspirés a viure una vida sacrificada que sovint acabava en el martiri? ¿És potser possible que fins i tot en la frustració o l'agonia cap d'aquests conspiradors no divulgés mai el secret?

Altres fan servir un terme que com més amable i descriuen els relats de la resurrecció com a *llegendes*. Però això és igualment impossible. Ja hem vist que els registres escrits eren massa propers als fets per què es pogués donar un creixement llegendari. Unes «llegendes» fetes circular i registrades pel testimoni ocular original no són gaire distingibles d'unes invencions deliberades. I una raó addicional per rebutjar aquest suggeriment la tenim en l'evidència intrínseca de les històries mateixes que contradiuen la teoria de manera emfàtica. Qui pot llegir les històries del viatge a Emaús, de l'aparició del Crist a Maria Magdalena, o de Pere i Joan corrent cap al sepulcre, sense la profunda consciència que no es tracta pas de llegendes?

Aquestes dues teories, la de la invenció deliberada i la de la llegenda, es desfan davant la realitat de la tomba buida. Pocs erudits les consideren seriosament. Les úniques interpretacions racionalistes de qualsevol mèrit admeten la sinceritat dels registres, però intenten explicar-los sense recórrer als miracles.

TEORIES DE «TOMBA BUIDA»

L'explicació més antiga de la tomba buida és que els deixebles van robar el cos.⁴ No obstant, aquest suggeriment

ha estat abandonat. És impossible, tant des del punt de vista psicològic com ètic. Els deixebles no eren pas la mena de gent que haguessin pogut portar a terme aquesta empresa -per molt que hom estiri la imaginació; tampoc hom pot conciliar un frau deliberat d'aquesta mena ni amb els seus caràcters ni amb llur conducta posterior. Fins i tot si uns quants haguessin actuat amb independència del grup, és inconcebible que mai no ho haguessin dit als altres. ¿És potser raonable que cap d'ells, ni sota tortura o martiri, admetés mai l'engany? Mai s'ha donat ni un murmur d'un rumor així dins l'església.

Més plausible és el suggeriment que o bé les autoritats jueves o les romanes, o bé Josep d'Arimatea, s'haguessin endut el cos. Però, per què? Com més hom estudia les hipotètiques raons per aquest trasllat, junt amb les ocasions i circumstàncies suggerides, menys probables semblen. Però hi ha una consideració encara més decisiva. Si les autoritats van traslladar el cos, ¿per què no ho van dir, parant d'aquesta manera la predicació de la resurrecció? Hem de recordar que al cap de set setmanes, Jerusalem estava bullint a causa d'aquesta predicació. Les autoritats no sols desitjaven esclafar aquesta perillosa heretgia, sinó que també es queixaven que els apòstols intentaven «fer caure sobre nosaltres la sang d'aquest home».⁵ Els seguidors de Crist van acusar públicament les autoritats d'haver negat el Sant i el Just i de donar mort a l'Autor de la Vida.⁶ ¿Per què el Gran Sacerdot no va fer una declaració que el cos havia estat traslladat sota les seves ordres o complint ordres dels romans? ¿Per què les autoritats no van prendre per testimonis als qui havien pres part en el trasllat? ¿Per què no van indicar la veritable tomba, o, com a últim recurs, no van presentar les restes corrompudes de Crist? ¿Per què, en lloc d'això, aquella pobra calúmia contra els deixebles?

Pel que fa a Josep

d'Arimatea, el crítich de decidir entre la declaració evangèlica segons la qual era un deixeble secret que va proveir la tomba per reverència al seu Mestre,⁷ i el suggeriment alternatiu que es tractava d'un jueu piadós que volia assegurar l'enterrament del cos abans del dissabte. Si acceptem el primer punt de vista, sembla improbable que hagués volgut traslladar el cos i increïble que no hagués informat els apòstols, i això en porta una altra vegada a la teoria de l'engany tractada abans. Si acceptem el punt de vista alternatiu, és igualment improbable que hagués actuat sense el coneixement previ de les autoritats. I és inconcebible que no els hagués informat després, quan estava ressonant amb la predicació de la resurrecció.

Un altre suggeriment és que les dones van anar a una tomba equivocada. No coneixien Jerusalem gaire bé i hi van arribar en la incerta llum de la matinada; es van perdre. Un jove que estava per allà es va adonar de llurs propòsits, i els va dir: «Cerqueu Jesús... No és aquí... Mireu (assenyalant una altra tomba) el lloc on fou posat». Però les dones es van omplir de por i van fugir corrent. Després van arribar a creure que el jove era un àngel amb l'anunci que el seu Senyor havia ressuscitat d'entre els morts.

Això és molt enginyós, encara que implica l'omissió arbitrària de la frase «Ha ressuscitat» del bell mig de les paraules del jove.⁸ És significatiu, però, que els proponents d'aquesta teoria s'adonen que no és tan fàcil -es veuen impulsats a introduir-hi interpretacions. Per exemple, afegeixen generalment que quan les dones van fugir de la tomba no van informar immediatament als apòstols del que havia succeït. Però, per què els apòstols no van comprovar els fets, o no van començar a predicar la resurrecció a l'acte, sense aquell retard de set setmanes? Els proponents expliquen aquesta manca de contacte entre les dones i els apòstols amb la suposició que els apòstols ja havien fugit de Jerusalem a Galilea i que no van tornar fins unes setmanes després amb els relats de les aparicions a Galilea. Les dones no van comptar la història de la seva visita a la tomba fins que els apòstols van haver tornat a Jerusalem. Llavors, els apòstols, obsessionats amb les seves pròpies experiències místiques opsíquiques, van sumar dos i dos, i van fer almenys cinc.

Però, per què tots els apòstols van haver de fugir tan aviat? Sens dubte que Jerusalem no era un lloc massa segur per a ells en aquells moments, però, en aquest cas, per què havien de deixar les dones enrera? Una acció així hagués estat totalment covarda i vil. I les dones, per què no els van seguir? Per què es van quedar soles per tres llargues setmanes, en contra dels seus costums normals, i en circumstàncies aparentment perilloses? Tot és molt difícil i obscur.

Però aquesta teoria, i l'anterior, es trenquen en el mateix punt. Per què, si

va ser així, els sacerdots no van presentar el jove i van denunciar tot l'engany? Per què no van assenyalar la tomba veritable o presentar el cos? I per què no llegim cap rumor de l'antiguitat mencionant cap altra possible tomba com lloc de pelegrinatge i de reverència? Sembla que només hi ha una resposta: tots, tant els amics com els enemics, coneixien la veritable tomba i sabien que era buida.

S'ha suggerit una altra explicació dels fenòmens. La va proposar Venturini a començaments del segle divuit, i és així: Llegim als evangelis que es va informar que Crist havia mort una mica abans del normal; Pilat va quedar evidentment sorprès de que «ja fos mort».⁹ En realitat, naturalment, no estava mort -solament havia defallit degut a l'esgotament provocat per l'agonia de la crucifixió i de la pèrdua de sang. Fou en aquesta condició que va ser sepultat. La frescor i quietud de la tomba el van revifar i va sortir i es va mostrar als Seus deixebles. Però aquells homes ignorants es van creure que havia ressuscitat d'entre els morts.

Això sembla enginyós, però és totalment insostenible. Però, suposem per un moment que Crist defallís de pur esgotat i que fos sepultat en aquesta condició. Pel que sembla, hom ens

demana que creguem que tres dies en una tomba freda, sense aliments ni atenció mèdica, el revifarien de tal manera que va poder:

- alliberar-se de les teles funeràries carregades d'espècies amb que estava embolicat.
- fer rodolar una pedra que tres dones sesentien incapaces de poder remoure.
- aterrir els guardes romans, i
- caminar uns quants quilòmetres amb uns peus traspassats i ferits.

Queden per considerar tres punts addicionals sobre la tomba:

Primer, per què no trobem cap menció de la història de les dones a les primeres predicacions apostòliques, tal com queden registrades al llibre dels Fets i a algunes de les epístoles. Pere i els altres, en llurs predicacions apologètiques i evangelístiques sobre el fet de la resurrecció, van insistir una vegada i una altra en què (1) era un compliment de la profecia de l'Antic Testament; (2) demostrava que Aquell així ressuscitat havia estat enviat per Déu i està ara exalçat com a Príncep i Salvador; i (3) ells eren testimonis oculars d'allò que deien. Però en tota la seva predicació pública no trobem cap referència a la tomba. Hom troba els relats solament en els registres (els evangelis) que van ser escrits per la instrucció dels nous convertits. Certament, només pot haver-hi una explicació d'aquesta singular ommissió: El fet de la tomba buida era de coneixement general, i no calia d'insistir-hi; la única controvèrsia girava al voltant de l'explicació dels fets.

Segon: Com podem explicar l'evident descuit de la tomba en els temps dels apòstols? No hi ha cap evidència que esdevingués un lloc de pelegrinatge, ni tan sols de reverència i interès. Potser hom pugui comprendre això de part d'homes i dones creients en la resurrecció, però, ¿què de totes les multituds que, encara que no fossin professants del cristianisme, devien haver quedat profundament influenciades pel profeta de Galilea -alguns fins i tot havent sentit el Seu toc guaridor?

Tercer, la frase que hem fet servir repetides vegades, la tomba buida, no és estrictament acurada. Un relat d'un testimoni ocular ens registra la visita de Joan i Pere a la tomba, amb un passatge vívid, encara que contingut:

Així que Pere va emprendre el camí, i l'altre deixeble; i anaven cap al sepulcre; i començaren a córrer els dos junts; i l'altre deixeble va córrer per davant, més ràpid que Pere, i arribà el primer al sepulcre i, guaitant endins, veu que estaven allà les teles de lli, però no va entrar. I hi arriba Simó Pere, seguint-lo, i entra al sepulcre; es fixa en les teles de lli allà posades, i en el sudari, que havia estat en el Seu cap, no junt amb les teles de lli, sinó a part, embolicat en un lloc. Llavors l'altre deixeble va entrar també -el que havia arribat primer al sepulcre- i va veure i cregué.

De manera que les teles de lli i el sudari estaven allí encara, no desfets o desarranjades, sinó posades just com estarien si el cos hagués desaparegut o passat a través d'elles, i el sudari separat de la resta per l'espai on havia estat el coll. Però el cos no hi era.

Per tant, la tomba buida constitueix una veritable roca contra la que totes les teories racionalistes de la resurrecció s'hi llancen en va.

LES APARICIONS DEL CRIST RESSUSCITAT

Pot hom deixar de banda o racionalitzar les aparicions mateixes del Senyor? Ja hem vist que hom no les pot pas descartar com a mentides o llegendes; van ser testimoniades per testimonis oculars que estaven convençuts de llur veritat. Tot això és generalment admès per erudits competents. Com, doncs, pot hom esquivar les seves implicacions? L'únic suggeriment factible sembla ser que les aparicions fossin alguna mena d'al·lucinació o algun fenomen patològic o psíquic.

No obstant, la medicina moderna ha mostrat que fins i tot els fenòmens psicològics obeeixen unes certes lleis i poden ésser sotmesos a certes proves. Examinem més d'aprop aquests fenòmens a la llum d'aquests principis.

1. Només *certs tipus de persones* són normalment susceptibles de tals experiències, els caràcters més excitables i imaginatius. Però en certa ocasió, una multitud de cinc-cents persones van afirmar, *tots ells*, haver vist a Crist; nombres més petits van fer la mateixa afirmació en altres ocasions. Aquest grup incloïa persones amb una gran varietat de disposicions.

2. Les al·lucinacions són extremadament *individualistes* perquè la seva

font és la ment subconscient del receptor. No hi haurà dues persones que experimentin exactament els mateixos fenòmens. Però la multitud de cinc-cents van afirmar haver experimentat la mateixa «al·lucinació», en el mateix moment i lloc. I d'altres grups, grans i petits, van experimentar la mateixa «al·lucinació».

3. Fenòmens així generalment tenen a veure amb un esdeveniment *esperat* sobre el qual hom ha meditat i del qual ha desitjat ser durant molt de temps el receptor. Però les mateixes circumstàncies ens mostren que els deixebles no estaven esperant les aparicions de Crist. Estaven tristos i vençuts; la seva esperança semblava haver mort.

4. Les experiències psíquiques tenen generalment lloc en *moments i llocs adients*: el capvespre, la nit o d'hora al matí i en llocs característics. Però aquestes «al·lucinacions» van tenir lloc en diferents moments i llocs: en una cambra alta al capvespre, prop del sepulcre d'hora al matí, durant una caminada pel camp a la tarda, després d'una pesca matutina al llac, i en un puig de Galilea.

5. Finalment, aquestes obsessions generalment es *repeteixen durant un llarg temps*, amb un cert grau de regularitat, bé augmentant, bé disminuint de freqüència amb el pas del temps. Però els fenòmens que estem considerant van tenir lloc durant un curt temps de quaranta dies, i després van cessar. Cap de les persones involucrades no va declarar mai haver experimentat una repetició posterior.

Quan més curosament hom estudia aquesta qüestió, encara més impossible sembla explicar aquestes aparicions com una mena d'al·lucinació. Els registres són unànimes: el Seu Esperit immortal va tornar al Seu cos humà mutilat; el Seu cos fou canviat de manera instantània i miraculosa a un cos nou, espiritual -diferent de la Seva carn i sang mortals, però de totes maneres identificable.

ALTRES EVIDÈNCIES

És molt més el que es podria dir, però en aquest article només podem compendiar-ho breument:

1. Existeix una gran companyia per tot el món anomenada Església Cristiana. En la història, hom la pot remuntar fins a Palestina al voltant de l'any 30 d.C. Aquè és deu el seu origen? Els seus registres més antics afirmen

clarament que el seu origen data de la resurrecció del seu Fundador d'entre els morts.

2. Existeix la institució del Diumenge Cristià, que també pot ésser remuntat al mateix lloc i data. Què sobre el seu origen? Els jueus estaven fanàticament adherits a llur Dissabte. Tenint en compte que l'església fou originalment quasi exclusivament jueva, es va necessitar d'un esdeveniment de significació profunda i revolucionària per a fer-los canviar al primer dia de la setmana. I així fou; ni més ni menys que la resurrecció.

3. Considerem l'èxit de l'església primitiva. La base i substància de la predicació apostòlica era la resurrecció -i va ser predicada a pocs minuts de camí de la tomba de Josep. Com podem explicar els milers que van creure, a pesar de la ferotge oposició, i el gran nombre de sacerdots que s'adheriren a la fe?¹⁰ La resposta sembla decisiva: el fet bàsic de la tomba buida era indiscutible.

4. Encara més, ¿com expliquem l'estrany interval de set setmanes entre l'esdeveniment i la seva primera proclamació? L'única explicació adient d'aquest interval és la que apareix als registres mateixos: Els deixebles van passar els primers quaranta dies en comunió intermitent amb el seu Senyor ressuscitat. Durant els següents deu dies van esperar, com els havia manat el Crist, per «la promesa del Pare», l'Esperit Sant, que havia de dotar-los de poder.¹¹

5. Una altra vegada, sembla indiscutible que el mateix Crist va predir la Seva crucifixió i resurrecció.

6. I, què dels mateixos apòstols? Què va fer canviar aquell grupet de pobres i vençuts covards a un grup d'irresistibles missioners que van posar el món del revés perquè cap oposició podia fer-los parar? Què va canviar Pere d'un home feble que va negar el seu Mestre sota les preguntes d'una esclava joveneta a un home que no podia ser silenciats per tot el sanedrí? Pau i els evangelistes ens donen part de l'explicació: Va aparèixer a Pere.¹² Què és el que va canviar a Jaume, el germà

humà del Senyor, i que no era en absolut partidari d'Ell, en el líder reconegut de l'església a Jerusalem, i tot en el curt espai d'uns pocs anys? Se'ns diu: «fous vist per Jaume».¹³ Quina altra cosa hagués pogut portar a aquest antic crític a descriure el seu Germà com «el nostre gloriós Senyor»?¹⁴ I què de Saule el perseguidor (que havia d'haver conegut tots els fets sobre la tomba de Josep), i d'Esteve el màrtir, i de la multitud d'altres testimonis?

7. Considerem l'experiència dels cristians al llarg dels temps. Una gran multitud d'homes i dones -d'alta i baixa posició, ignorants i instruits, civilitzats i salvatges, reprovats i respectables- han trobat la seva salvació i joia en el Crist ressuscitat i vivent. Les seves vides transformades han donat testimoniatge de la realitat de llur experiència.

8. Finalment, considerem Aquell qui va ressuscitar. Algun crític podrà objectar que una resurrecció d'entre els morts és cosa tan increïble que cap quantitat d'evidència serà suficient. Suposem que la resurrecció d'un home *ordinari* sigui certament increïble. Però aquesta línia de raonament no pot ser aplicada a Aquell que estem considerant. Ell fou únic: en tot el que va fer, en tot el que digué, en tot el que va ser. Fins i tot a part de la resurrecció, hi ha raons excel·lents i convincents per creure que Ell era «Déu manifestat en cam». Per què és doncs increïble que una Persona així ressuscités d'entre els morts? Hagués estat molt més increïble si no hagués ressuscitat. El més fons de tots els misteris és que morís «per nosaltres els homes i per la nostra salvació». Però, havent mort, no és cap misteri que també hagi ressuscitat.

La prova definitiva de la resurrecció, per a cada individu, està en el seu coneixement del Crist ressuscitat, perquè en aquesta qüestió l'evidència de l'experiència pot fer de suplement a l'evidència de la història. La promesa del Salvador ressuscitat es manté: «Heus aquí, jo sóc a la porta i truco; si algú escosta la meua veu i obre la porta, entraré a casa seva i soparé amb ell, i ell amb mi».¹⁵

NOTES

¹ 1 Corintis 15:14, 15

² Veure 1 Corintis 15:3-7.

³ Veure Gàlates 1:18, 19.

⁴ Mateu 28:11-15.

⁵ Fets 5:28.

⁶ Fets 3:14, 15.

⁷ Veure Mateu 28:6; Marc 16:6

i Lluc 24:6.

⁸ Marc 15:44.

¹⁰ Fets 6:7.

¹¹ Fets 1:3-8.

¹² Veure 1 Corintis 15:5 i Lluc 24:34.

¹³ 1 Corintis 15:7.

¹⁴ Jaume 2:1

¹⁵ Apocalipsi 3:20.